

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (országgyűlési hírek: Maria-Anna-Karolina főhagasszony elhunyt, Budapesti napló: időjárás, magyar játékszín, 's a' t.; Lenhossék és Lukács Lajos †; vas megyei időjárás 's elegyhírek; 's a' t.) Amerika (Buenosayresben a' katonaság föllázadt Rosas ellen; 's a' t.) Portugália (a' cortest eloszládnak hírlik; 's a' t.) Spanyolország (a' cortesválasztások sikere; Cabrera csábítgatással nyitja meg új pályáját; 's a' t.) Anglia (Hume az alsóházban Albert hg háztartási költségét csökkenteni kívánja; Albert hg évdíja 30ezer font sterlingre csökkentve; parlament ülések; elegy 's a' t.) Franciaország (Blanqui halálra ítéltve; a' király megkegyelmez neki; 's a' t.) Törökország. Dánia. —

Magyarország és Erdély.

ORSZÁGGYŰLÉSI HÍREK. A' multkor közlött k. kir. leirat és vá-

lasz magyar fordítása I. Első FERDINAND, 's a' t. Az 1807: 30. tezik által az ott érintett határkérdések igazságos elgázítására rendelt biztosság jelentése Előnkbe terjesztvén, hogy ugyanannak ítélete, mellyel fogva mind Zsiva tájéket, melly Bács és Verőce vgyék közt, mind Cséb, máskép Kis-Nestin, és Butykovác, máskép Uj-Vukovár szigeteket, mellyek ugyanazon Bács és Szerém vgyék közt vannak kérdés alatt, fenmaradván az illető uradalmak törvény-szabta uton megvizsgálandó 's elhatározandó jogai's követelése, Bács vgye törvényhatóságához 's kebléhez ítélendőknél találta, Altalunk kegy. helybenhagyatott. Kedvességel 's Hűségteknek az 1836diki országgyűlésből a' 32. számba sorozott kívánatához képest azon hozzáadással jelentjük, mikép kegy. meg-egyeztünk benne, hogy ezek következőkben cikely alkottassék, a' törvények tábláiba iktatandó. Kikhez 's a' t. Költ Bács 's a' t. január. 27diken 1840dik évben. FERDINAND s. k. Gr. Majláth Antals. k. Stettner Matés. k. II. Ó cs. 's ap. kir. Felsege legkegy Urunk nevében 's a' t. Ó Felsege, a' KKok és RRdek igaz kívánságának betöltése iránti állhatatos törekvésihez képest, az általok 1836ki martius 28ról költ feliratukban előadott sérelmeket és kívánatokat, a' mennyiben a' m. e. aprilis 12kén kiadott k. válasz által elintézve nem volnának, kegyelmesen megvizsgálta, 's azokat, mellyek k. kir. előadásival, vagy a' küldött-ségi munkálatokkal szoros összeköttetésben vannak, vagy mellyekre nézve a' kormányzások által a' törvényhatóságokkal kölesönös egyetértésben intézendő 's a' magok utján ismételve sürgetett tárgyalások most is folynak, itt mellőzve, egyebiránt kegy. a' következőket válaszolta: Az I. osztályban 's I. alatt följegyzettek: Az 1825. 72. száma. A' magyar tengermellék lakosai a' katonai vontatásoknak a' katonai szabályzat rendelkezéséről rájuk háromtól föl nem mentethetvén, az e' részben eddigi divatózó szokást, mellyből a' főm. kapitány-ság katonai szállítványok vitetésével, ámbár igen ritkán, terheltetik, tovább is fenntartani rendelte azon hozzáadással, hogy ugyanazon kapitány-ság törvényha-tóságai, halaszthatlan 's elkerülhetlen szükség eseteiben, katonai vontatokat csu-pán az első kebelbeli állomástól, melly a' kerülettel határos, tartozzanak adni to-vább is kebelökre. Az 1830. évi 24. száma. Teljességgel megegyezik Ó Fels. kegy. szándékával, hogy valamely meghalálozott egyházi személy vagyonának összeírásakor az illető vérokonok is közbefjárulhassanak. A' 31. száma. Az adó-szedői számadások gyorsabb és szorgalmas átvizsgálása iránt, a' megkívántatott rendelkezések magának a' helytartósági számvevőségnek czélszerűbb szabály-zata által már megtétevé, az 1723: 63. teziknek szerzendő fogantatra a' szük-ségek kegy. elrendeltetvék. Az 1836. 17. száma. Az e' pont alatt érintett javak adományozásában Ó Fels. ezen kívánatra kegy. ügyelni fog. A' 18. száma. A' francia zsarolásoknak e' pontban kért megtérítése tárgya kormányzékai tár-gyalás alatt van; ennek siettetésére pedig a' kellő rendeletek kegy. megtéteket, 's mihelyt el fog végezteni, Ó Fels. legfelsőbb határozata azonnal következendik. A' 23. száma. Erre, ugyszinte az I. oszt. 48., 49., III. oszt. B. a' 6., és a' IV. oszt. 13. pontjaiban előterjesztett kívánatokra nézve Ó Fels. k. kir. előadásának 3dik pontjához tartja magát. A' 24. száma. Az önkénti zár által, mellynek különben is csak akkor van helye, ha a' folyamodók ninesenek érték fogytával, a' törvény folyamának 's az igazság-kiszolgáltatásnak nem tétetik semmi akadály; ennél-fogva Ó Fels. 1836. aprilis 12kén költ k. válaszához tovább is ragaszkodik. A' 27. száma. Az 1536: 44. tezik rendelkezésének 's Mosony vármegye hatóságának az ott érintett, mint ugyanazon megye határához és portái állományához tartozó helyeken, minden részben 's így az adóra 's az 1761: 21. tezik értelmében ez-zel járó terhekre nézve, épen leendő fenntartásáról Ó Fels. az ezen pont alatt elő-adott kívánat 's az időközben ugyanazon megye által fölterjesztett körülményesb felirat következtében, kegy. gondoskodott, 's megegyezik benne, hogy az ország határai iránt ugyanazon pontban előadott kérdés az országos biztosság által fel-világosítottassék, azután Ó Fels. által kegy. elhatározandó. Az 51. száma. A' kir. helytartó-tanácsnak e' pontban érintett intézvénye oly költségeket tárgyaz, mellyek csak külön esetekben a' közigazgatás tekintetéből vannak összekap-csolva ennek hasznáival, fenhagyatván annakokáért különben is a' törvényható-ságoknak, hogy ha némely, ugyanazon intézvény által kijelölt esetekben a' na-pidíjak utalványozásától eltávoztatni vélnek, eziránti észrevéteiket ugyanazon kormányzék utján Ó Felsegének előadják, e' pontra nézve igazságos sérelem-nek nines semmi anyaga. A' II. osztályból. A' 3. száma. Az ifjak díjazása a' Bi-biesféle alapítványból évenkénti 200 ezüst forinttal, mellyek minden szükségük födözésire elegendők, Ó Fels. által az alapító szándéka szerint 's az Ó Felsegét illető joghoz képest kegy. elrendeltetvén; azon jog pedig, melly Arad vgyét az alapítvány-levélből az alapítványra nézve illeti, neki az 1827. jun. 21kén költ legfelsőbb válasz értelmében is fenhagyatván, az előadott sérelem érdeme meg-szünik. Az 5. száma. Az akadály, melly e' sérelemre okot adott, az illető kato-nai hatóságoknál maga utján az iránt tett legujabb rendelés által, hogy azon ese-tekben, hol a' büntetőperek ítéleteiben a' nyújtandó kárpótlás tárgya külön tör-vényuttra fogna igazíttatni, az illető katonai bíróságok ugyanazon hivatalos leve-lezésben, mellyel a' határozat eredményét az illető polgári hatóságokkal tudan-dítják, egyszersmind az okot is megérintsék, miért nem ítéltetett legyen meg e' büntetőperben a' kárpótlás; elhárítatván, annak érdeme eltöröltetett. A' 7. száma. Az e' pontban érintett rövid utu határjelölés tekintetében előadott azon panasz iránt, hogy az abban eljáró alispán az 1802: 23. tezik fenálló rendelkezéstől önké-nyesen eltávoztott, legfelsőbb helyre fölterjesztett irományokból nyilván megta-datván az: hogy ugyanazon alispán, semmi valóságos határvillongás nem forog-ván fen, azonfelül a' kiváltságok és oklevelek vizsgálatába ereszkedett, ítélete, mint melly a' világs törvény 's a' törvénykezés rendjével nyilván ellenkezik, megszüntetett, annakokáért e' kegyelmes válaszból, mint az eleve fenálló tör-vény megtartására irányozottból, igazságos sérelmet nem következtethetni. A' 13. száma. Az e' pont alatt adott felvilágosítás következtében Ó Fels. kegy. meg-egyeztik benne, hogy az ott érintett szőlőktől járó adó Hontvgye pénztárába fi-zetessék. A' 14. száma. Az e' pontban érintett törvényhatóságok közt fenforgó adótárgy visszatétetett az előbbi állapotba. A' 15. száma. Az egyházi személyek-től, midőn a' tisztviselőkkel együttmunkálva, köz-egyházi tárgyakban használ-tatnak, minők tárgyalásában a' tisztviselők is elnek ingyen szállítás jötetével, a' hasonló szállítás jöteteménye nem tagadtathatik meg. A' 24. száma. A' Foglár-féle alapítvány, a' kir. helytartó-tanács utján időközben adott értesítés szerint, nemesek el nem enyészvén, hanem inkább az egri lyceummal, a' végintező ren-delkezésével megegyezőleg, bővebben gyümölcsözve most is fenállván; annak

teljesülése pedig törvényes igazgatás alatt folytonos felügyelés 's kellő számvét által eszközöltetvén, a' hibás értesítésből eredő sérelem megszünik. A' 31. száma. A' fenntartó perorvoslásmódok senkinek, 's így a' kir. ügyésznek sem tiltat-hatván meg, az ezzel ellenkező értelemben adandó utasításnak nines helye. A' III. osztályból A-hoz. A' 4. száma. Egészségügyi küldöttségek Buccari, Porto-Re, Buccarica, Zurkova, Selve és Czirquenezában, váltó-kereskedési tör-vényszék pedig Fiumében különben is már létező, egyebiránt mind a' buccarii névben, mind a' magyar tengermellék többi részeiben is a' fenforgó körülmé-nyekhez képest szükséges minden javítás 's építés megtéteket. A' 6. száma. Ó Fels. hogy az e' kívánatban érintett vonómarhák összesége, azon móddal, mely-lyel a' török háború alatt megkárosult lakosoknak kárpótlás adatott, kitudassék, 's Ó Fels. elibe terjesztessék, kegy. rendelkezett, 's a' már elrendelt számolási munka bevégeztetése után a' kérelmet igazságosan elhatározandja. A' 10. száma. 's a' III. oszt. B. Ire. A' hajózási iskola a' tengeri Résekben már helyreállítatván, a' kívánat megszünik. A' III. osztály B. alatti 3. száma. Ó Fels. a' szeg-niai káptalan sorsa enyhítésére addig is, míg annak kellő díjazata végkép meg fog állapíttatni, évenkénti kétezer ezüst forintot, a' kincstárból fizetendő, 's a' káptalanbeliek közt egyaránt elosztandó, kegy. határozni, egyszersmind k. megpa-rancsolni méltóztatott: hogy az említett káptalan díjazási ügye minél hamarabb legfelsőbb határozás alá terjesztessék. A' III. oszt. C-ből A' 3. száma. Az e' pontban előadott érdemet illetőleg, a' Kaproncza városa által benyújtott folyamo-dás tárgyalás alatt van, ennek siettetéséről pedig Ó Fels. kegy. gondoskodott. A' 9. száma. A' biztossági munkát Lónya és Terebes folyamok szabályozására 's az áradások kárainak Pozsega és Zágráb vgyékben is eltávoztatására, a' só fölemelt árának pénzalapjából nyújtott segedelmekkel is, intéztetvén, és így, ki-terjedését tekintve, privát vízmérési munkák sorába nem tétethetvén, az ingyen napszámok szolgáltatásától e' kívánatban ohajtott fölmentés nem nyerhet helyet. A' 10. száma. A' zágrabi akademia időközben a' magyar academiák mintájára rendeztetvén, az e' kívánat többi részeire nézve arról, mit a' törvény rendel, Ó Fels. kegy. gondoskodni fog. A' 11. száma. Ó Fels. ez alázatos kívánatot betöl-teni, 's maga helyén azokat, mik siker-eszközlésre alkalmasok, elrendelni méltóztatott. A' 12. száma. Ó Fels. elibe terjesztett tárgyalatokból kislülvén az, hogy a' tisztek számára bérelt szállásokért a' szállásber Buccari városnak most is fizetetik, de az állomásozó közkatonák behelyzésétől is, mennyiben annak a' polgárok privát házaiban alkalmazása esete fordult volna elő, az illető salgamum a' katonai kincstár részéről adatik; végre az ingyen alkalmazandó átkelésekre nézve az 1809. év előtti is divatózó szokás megtartatik, sérelem anyaga nem lé-tezik; ugyanazon város kívánatának többi része, melly kormányzékai uton van, midőn ott tárgyalva 's Ó Fels. elibe terjesztve lesz, kegy. határozata által eliga-zítandó levén. A' 18. száma. Mivel a' jó rend kívánja, hogy nyilván tudva le-gyen, ki által és miképen használtatnak a' határszéleken fekvő telkek, azon me-renyek megátolására pedig, mellyek kijátszása végett a' haszonbéri szerződés-ek tárgyalásban próbáltattak, időközben oly gondoskodás történt, hogy a' határ-szélek közelében fekvő birtokok kibérlése iránt köntendő minden szerződés a' ha-társzéli felsőségnek megerősítés végett közvetlenül bemutatassék, a' Szerem vgye részéről előadott sérelem érdeme önkint megszünik. A' IV. osztályból. Az 1. száma. Ó Fels. az e' kívánatban följegyzett szállások kármentesítésének a' számolandók számolásának előbeocsátása utáni meghatározása iránt, kegy. vá-lasztát már kiadta Soprony városának. A' 9. száma. Ó Fels. a' bányák művelésé-nek mindenképeni serkentésére czélzó állhatatos törekvésihez képest, az 1830. dec. 12kén kiadott kegy. válasz következtében, melly által az itt előterjesztett kívánat 1., 2., 3., és 5dik pontja eligazítottatott, a' 4dik pont alatt felhozott kérel-met a' bányabéri ellenőrködő próbálótiszt behozatalának kegy. elrendelése által teljesíteni méltóztatott, 's a' sz. mihály selmeczi bányabirtokokak követelésére nézve, a' vizsgálo biztosság munkálatára kiadta legfelsőbb választát. A' 12. száma. A' kir. helytartó-tanács által 1831ben tett azon felszólításból, hogy Szat-már-Németi város vállalna magára a' keblében fekvő gymnasium-épület fenntar-tására kívánat, ugyszinte a' felügyelési költségeket, különben sem levén e' fel-szólításnak semmi sikere, sérelem alapos anyaga teljességgel nem keletkezik. A' 14. száma. Valamint a' tisztújítások a' szab. kir. városokban kir. biztosak közbejárultával eddig is csak midőn szükség esete kívánta, különben pedig maga a' helybeli város-tanács által szoktak tartatni: ugy Ó Fels. kegy. gondoskodni fog, hogy jövendőre is, mind Debreczen városhoz, mind ezen ország más szab. k. városihoz, a' tisztújításoknál közbejárulandó kir. biztosak csupán az 1715: 36. tezik értelmében 's az 1790: 27. tezik rendelkezés megtartásával, küldesse-nek ki. Egyebiránt 's a' t. Ó cs. 's ap. kir. Felsege által. Bécsben, január 27diken 1840. Stettner Matés. k.

MÁRIA-ANNA-KAROLINA főhagasszony fens. F e r e n c z K á-roly cs. k. főh. lyánya Bécsben febr. 5kén este a' fels. Országlóház benső fájdalomra jobb létre szenderült 's tetemei febr. Skán teljes ünne-péllyel a' cs. k. család sirboltjába takarítottak.

Budapesti napló. F. hó 12kén délelőtti 10¹/₂ óraker L u-kács Lajos kir. táblai h. jegyző vérhányásra következtet 's 9 hétig tartott sorvasztó-lázban életpályája legviribb szakában, t. i. 26dik évé-ben, jobblétre szenderült. Szülői: Lukács Márton és Kosotán Johan-na; testvérei: Ignác, Márton (zarándmegyei rendes orvos), Mária, Jenő (a' cs. kir. bombásztentnél al-tüzér), és László; számos ifjukori barátja és üggytársa mélyen gyászolják a' korán elhunytat, kibén a' ha-za lelkes polgárt, a' literatura szép reményekkel biztató csemetét, lap-jaink pedig egyik munkás segédjüket vesztek. A' boldogult még ifjukora első szakában „Virányok“ czim alatt versgyűjteményt bocsáta közre, mint másodikán böleselkedés hallgató a' pesti kir. tud. egyetemnél, utóbb pedig az Aurórában, Nefelettsben, Athenaeumban és Rajzolatokban megjelent eredeti novellák 's egyéb dolgozatok által lön isméretes-sé a' magyar olvasó közönség előtt; 1837ben a' Rajzolatok, 1838 óta pe-dig lapjaink mellett dolgozván, mint állandó segéd, ez utóbbi időszak-ban magyar színházunk kéziratárát számos színmű fordításával gyarapítá, mik közül több már tetszéssel adaték szinpadunkon, 's a' magyar tud. tar-

sasági játékszini választmány által jutalomra lón méltatva, egyik pedig: „Savage Richard“ Gutzkow Károly után fordítva, nyomtatásban is megjelent Nagy Ignác „Szinmütára“ 6ik füzetében. Ezenköl még kéziratban is maradt néhány munkája a boldogultnak, mik közül egy eredeti novella a „Nemzeti almanachban“ látandó világot még ez év folytatában. Illy buzgó szorgalmat tanusító előzmények után méltán többet lehet várni elhunyt fiatal honfitársunktól; de a kérelhetlen végzés nem engedé gyümölcsökké érni az illatos virágokat s gyökerestül kitépé a növényt, mely csak most kezdé fejét emelni s ágait kiterjeszteni. Tetemei a korán hamvadónak f. hó 13kán délutáni 4 1/2 órákor a Trattner-Károlyi ház udvarán történt megáldatásuk után a vaczi soromp mellett sarkertben takarítottak el. számos mindkét nemű gyászkiérettel, az engesztelő sz. miseáldozatok pedig a pesti sz. ferencziek belvárosi szentegyházában febr. 14kén délelőtti 9 órákor tartattak később szüléinek lakhelyén Nádudvaron (Szabolcs, megyében) fogván ismételtetni. Rövid de nem vihatalan pályán malasztos béke lengjen az elszenderült sirja fölött! — Tavaszias időjárataunk folyvást kellemes, csak a száradni nem akaró sár, jobbadán gyakori sűrű köd által szaporítva, emlékeztet még a téli évszakra. F. hó 13kán délutáni 3 órákor „Erős“ vontató gőzös elhagyá téli tanyáját az ó budai szigetnél, és lengő lobogókkal és szellegekkel sűrű álgyszáz közt foglalá el szokott állomását a Duna pesti partján, utóbb pedig számos emberrel fődözetén sétarándulást tón a tábortól kórházig. A két part lepve volt emberrel, s mindenki örvende a közelgő tavasz e biztos előpostájának. — E napokban igen sajnós szerencsétlenség történt a Leopold-városban; egy nő cseléd ugyanis a téli ablakot tisztogatván annyira kihajlott az ablakpárkányon, hogy elvesztvén a súlyegyet a tetemes magasságból kövezetre zuhant alá, magával rántva egy részét az ablakrámának is. — Magyar színpadunkon f. hó Skán először adaték bérszűnettel Fancsy színházi rendező jutalmára: „Antony“, drama 5 felv., Dumas után fordítá Szent György; e dráma hű életkép napjainkból, s azért méltán fogadá azt tetszéssel a közönség; Fancsy azonban nemcsak mint jeles művész, hanem mint ügyes rendező is jövedelmezőbb jutalomra lett volna érdemes; 9kén „Bálj“; 10kén bérszűnettel „Norma“, Schodelné ugy személyesíté hang és taglejtésben Normát, mint tán soha még eddig, Reichel hazánkfia, a milanoi nagy színház első bassistája Oroveso szerepét mint vendég adá, s többször hívaték; a színház tömve volt nézőkkel, ámbar néha már gyér hallgatók előtt is adaték e dalmű: Felbér Mari és Éder Luiza két nap egymás után énekeltek, s különösen az előbbi mind kétszer fűrasztó szerepben; az intézet hálaival tartozik e fiatal művésznőnek, hogy érdekében illy föláldozással játszik egészségével; 11kén „Zürzavar“ 12kén másodszer „Antony“; 13kán „Fidelio“; 14kén: „Bathory Mária“ szom. ját. 5 felv. Kőszeghy mint vendég. —

Lenhossék Mihály svéd kir. Vasa-rend vitéze a cs. k. f. l. s m. kir. helytartó-tanács tanácsnoka, Magyarország főorvosa, a tudományok magy. kir. Egyeteménél az orvosi kar elnöke és igazgatója, több tudós társaság rendes és tiszteletbeli tagja, Pest és több megye tbirája, köz szolgálatnak szentelt munkás élete 67dik évében f. hó 12kén elhunyt Budán s 14kén a Krisztina-városi temetőben takarított el bánatos özvegyével hét árva keserű gyászos kimúltát. Béke poraira!

Szombathelyen Jan. 28kán némely nemes egyedek a szarvasról ezimzett vendégfogadóban pompás táncmulatságot adának. W. C-t nevezé a vélemény a szép nemi koszorúgyöngyvirágának. Dícséretet érdemel Kik koker haszonbérió ur, hogy ez alkalmas vendégfogadót egykori szennyeiből annyira kiemelte, hogy tavaly óta megyénk előkelője is látogatják. — Privát tudósításból hallhatni, hogy ez iskolai felévben a bécsi cs. kir. mérnöki akadémiában 3 magyar növendék jeleskedék tanuló társaik közt, Hollán első, Huszár második, Bethlen 3dik jeles helyet vívák ki magának. — Vas megyében mindenütt utótelünk folyvást meleg. A mogyorósak rügyeznek, új növények állnak elő, zöldelnek és virágoznak ott, hol csak imént meddő pusztaság vala. A szabadba kísérelé, midőn a föld keblét a fagy alól feloldoztatni s a titkos életerőt működni szemléli, csak a Tacitustól minden nagyobb és kisebb társaságban közönségesnek állított két keserű gyökérre: az értetlenség és irigységre ohajthatja, hogy vajha ezek örökös téli elhalás által a mindenségből kivészének és semmivé lennének! — Folyamink vastag jégkérgéiket zaj nélkül levetkezték s elég duzzadtan odább sietnek. Szóval: februárt írunk, martiusban élünk. Némely Pálfordulása oly állhatatlan volt, hogy ez évben az ismert régi jóslat szerint: éhségnek és bőségnek, háborúnak és békének egyszerre kellene történnie! Anyi bizonyos, hogy a tör s á g i járásban id ő g l á z uralkodik. A t. ez. tisztatóság minden megkívánt védszerről atyailag rendelkezett. — Tavaly a szombathelyi régi kórházban: kettő, az újban: tizenkettő halálozott meg Abban: tizenkét elaggott polgár, ebben: tizenhét különféle személy nyer jelenleg ápolást és gyógyítást. — Városi parochiáknak körülbelül hétezer lélekszáma közt legkorosabb egy 103 éves néiber. Szabaditkos városunkban a múlt év több csinos magány lakot és a hercegi telken egy serházat, melyet január első napjaiban mozsarak durrogási közt nyitának ki, hozalétre. A püsp. uradalom részéről is egy egyszerű serházra megtétezt minden előkészület. Említést érdemelnek nm. Szegedy F. a csádi, és Horváth J. cs. kamarás hegyfalusi, megyénk legpompás épületei közé minden tekintetből méltán sorozandó új palotáik. Ns megyénk törvényszékeit folytatja s folyó hó 8kán, a követ uraknak adandó utasítás végett (tárgy: a mezeirendőrség és magyar színház) közgyűlést fog tartani. — Haladó szabadalmu városunk is azt tartott e napokban, s annak határoza a következőben egy igen czélszerű emeletes házat veve magának, melynek keblében az erre utazó kisebb katonacsapatok, a polgárházak igen ohajtott könnyelbbségokra, szállástanyát lelendnek. — Hétvá-sáraink a felázott utak miatt néptelenek. A gubacsot keresni kezdik, s a rozsutak daczára is nagy mennyiség vitetik Bécs felé. Nálunk is, mint többnyire minden városban, a gondokat most szélesítő, majd talán meghozó (?) vigalmak egymás térlik. A hetenholoncson is táncmulatság fog adatni s pedig a nemzeti nyelv terjesztésére jövedelmező. — Az alkalmi köszöntések, üdvözlések itt is divatoznak és sajtó alá jutnak; de mióta a könyvnyomás feltaláltatott, silányabb tán nem jelenhetett meg, mint a lámpagyújtó újví m. köszöntése. Most nálunk le g u j a b b h i r: a mit már Plátó és Aristoteles kétezer év előtt tervezett s mi édes hazánk több városiban (faluban is) elvégre sikerült, annak, t. i. egy „Kisdedo v o v i n t e z e t n e k“ Szombathelyen történendő felállítására, magány-társaságot alkotandó számos emberbarát áll össze. Hála nemzetünk szellemének;

névsorozatukban: gróf- fő nemes- és polgárnőket is tisztelünk. Koszoruzza fogamat a lelkes emberbarátok lépteit.

A m e r i k a.

Montevideo, nov. 9. Buenosayres tartományban a katonaság fel-lázadt Rosas ellen s a lakosok rendkívüli ingerültségben vannak. Ezt néhány csempiző beszélé, egészen pedig a Salado hajón érkezett utasok valósíták, azon toldalékkal, miszerint az egész tartományban fegyvert ragadt a földnép, számuk már 3 ezerre megyen, a fegyvert s löportárt elfoglalták s nagy sietséggel Buenosayres ellen mennek. Ha ez igaz, ugy Rosas egészen megbukott, mert egyetlen támasza eddigelé is csak a föld népe volt. — Középpamerika kormánya a derék Bailey János elnöklete alatt mérnökökből álló választmányt nevezett ki annak megvizsgálására: vonhatni é a panamai földszoroson csatornát. A választmány munkája bevégezte után köv. jelentést ion: az éjszaki szélesség 11° alatt Nicaragua tartományt hasítja egy völgy, abban fekszik Nicaragua tava a csendes tenger fölött 128. az atlanti fölött pedig 120 lábnyi magasságban. A tó hossza 120 szélessége 40 — 50 mföldnyi mélysége 40 — 60 ölnyi. E szerint a legnagyobb hajót is elbirja s a csatornát, mind 2 oldalon vízzel tarthatja. S. Juan vize, mely e tóból a a mexicói öbölbe foly, 80 mföldnyi hosszú, nagyon széles, kisebb hajókat (öt tonna terhűeket) mostan is elbir. Gátak, zsilipek által kevés bajjal egészen hajózhatóvá tehetni, s torkolatánál a mexicói öbölben derék kikötőt képez. Nicaragua tó a csendes tengertől ugyan 9 mföldnyire esik, de azon tér, melyen a csatornát kell vonni, 28,365 yard, a legnagyobb hegygerincez pedig a csendes tenger fölött 615 l. magas; egyébiránt keskeny, s a többi föld sík. A költséget 12 millió piasterre tehetni, az évenkinti jövedelmet legalább 5 millióra. Ezen vállolat végrehajthatását több izben kérték az egyesült statusok az illető kormánytól, de hijában, bár illy nagy munka erejét felmulja, másnak még sem akarja engedni. Kevéssel ezelőtt ismét új ajánlás tettezt az egyesült statusok részéről, s hihetőleg kedvezőbb sikerű leend.

P o r t u g a l i a.

Patricio da Silva bibornok, lissaboni patriarcha elhunyt jan. 3. életének 83dik évében, miért a királyné parancsából három napig volt bezárva a fővárosi színház. Kir. rendelet által a coimbrai püspök neveztetett lissaboni patriarchává. — Lissaboni hír szerint a cortesnek, minthogy ellenséges állásba helyezkedék a kormány ellen, elosztatását várak. A portugáli lobogó Elliot kap. általi megsértetése adatit a cortes a hadminis-ter-től kívánja, mit ez nem akarván tenni, a kamra nagyon kedvetlenül vett. Angolában nov. összeesküvés ütött ki, melynek következtében az ottani kormányzó Noronha adm. megszökött, s helyette a kormányt Malheiros ezredes vevé át, kinek első tette volt, az Elliot kap. parancsi alatt levő „Columbine“ hajóval az angolai kikötőt azonnal elhagyatni. Az összeesküvés oka volt a rabszolgakereskedés eltörlesztése iránt tett szabályok. — Dec. 29kén Lissabonban elhunyt Donna Eugenia nizai marquise. Palmella hgnő anyja s hadi pompával temettetett. — A szent székkel meg hasonlós nem sokára végkép elintéztetik. A sz. atya kész portugáli követet elfogadni, mihelyt Padre Marcos lacedemoni érsek az ő jóváhagyása nélkül elfogadott helyettes-czimet leteendő.

S p a n y o l o r s z á g.

(A cortesválasztások sikere. Cabrera csábítgatással nyitja meg új pályáját.) Madrid, jan. 26kán: „A fővárosi választásokban határozottan győztek a föllengősdiak; a madridi kerületben mindazáltal a mérsékpártiak részire hajlott a győzelem, ámbar nem annyira, hogy a fővárosi veszteséget kipótolhatta volna. Jól értesült körökben s néhány társalgási teremben jegyzék kering, mely szerint a követek száma 240 leend, ezek közül 120 mérsékpárti, 80 föllengősdi és 40 kétes szellemű; meggondolván azon hihetőséget, hogy több követet rendesen megszédíthetni, tehát világos, miképa a minis-ter-ség meglehető szótöbbségre számolhat mégis a cortesben. E siker jobbadán az éjszaki tartományok békés szellemének köszönheti a kormány. — Izabella királyné vörös himlőben szenved és szobáiba kényszerült vonulni. — Espartero legujabb hivatalos jelentése szerint Aragoniába nyomulta őta decemb. utóljaig 13 carlosi haditiszt és 838 közkatona pártolt hozzá Cabrera táborából. — Cabrera, meg akarván mutatni, hogy még csak ugyan él, és szokott mód szerint kívánja használni életét, fölszólítást intéze az alkotmányos hadsereghez, melyben a vallás nevében eskütörésre és elpártolásra szólítja föl Espartero harczosit. Igéretei végtelenek; de a spanyolok ismérik már őt, és tudják, mit kelljen adniok az illy kérkedő csabításokra. — A közelgő tavasz hihetőleg véget vetend e gyászos vérengzésnek, mely már annyi év óta pusztítja a világ egyik legszebb birodalmát. —

A n g l i a.

(Hume az alsóházban Albert hg háztartási költségét csökkenteni kívánja.) A M. Chronicle azon hiro, miszerint az alsóházi választmány egyhangulag megajánlá Albert hgnek a kívánt 50 ezer font sterlinget, nem valósult. Hume jan. 27kén következő beszéddel ellenzó a minis-ter-ségi indítványt: „Biztosítom a tisztos házat, hogy csak sajonnal teljesitem elvállalt kötelességemet. Mélyen sajnálhatni, hogy ő felséginek tanácslak a mostani szigorú körülmények közt udvari háztartást vagy pénzt kívánni Albert hg számára. Nem bírtam volna lehetőnek gondolni, hogy a ns lord (Russell), s társai, és mindnyájan kik a mult ülésben velem együtt Sussex hg háztartási költsége szaporittatása ellen szavaztak, ez alkalommal illy következtelenséget tüntetve ki, illy nagy költség-ajánlást kívánjanak a háztól. A minapi gyűlés óta vizsgálat alá vevém a ns lord által e tekintetben idézett előzményeket, s meg kell vallanom: véleményem szerint egyik sem látszik összeférni a most főnforgó kérdéssel. Azon 60 ezer font sterlinget, mit Leopold hg kapott a ns lord szerint, nem csupán ő maga

kapá, hanem egyszersmind neje, Sarolta k. hgnő. Ha a' tisztes tagok olvasni akarják az akkori vitákat, látni fogják, miszerint a' mennyiségnek illedékes hangon kimondott sokalta után azonnal nyilvánítá is a' kormány, hogy Saroltát hgnő már ugyis 30 ezer fontot huz az országtól, 's most csupán 30 ezer fonttal szándék szaporítani e' mennyiséget, a' magas házaspár kényelmei és szükségai illőbb pótlataul; Leopold hg mindazáltal tulajdon személyére nem kapott semmit. Az akkori minister, Castlereagh lord, megjegyzé, miszerint ismét tapasztalás, hogy Angliában féltékenyebb szemekkel szokás kísérni a' koronai költségeket, mint bármely más országban, 's ámbár egyhangúlag megajánlák akkor a' kívánt mennyiséget, megis érintendők gondola Tierney, mikép az ország akkori állapotjában nem illett olly nagy költséget tenni, mit a' kormány a' korona méltósága 's fénye miatt szükségesnek ítelt. Soha pénzájándék, mit királyesaládi tag számára kívántanak, olly nagy ellenzésre nem talált, mint az, melyet Leopold hgnék követeltek. (Halljuk.) Az utolsó 3 napban 9 levelet kapék, mind panaszhangon említót, hogy a' belgák királya még most is huzza az özvegyi évdíjt, ámbár meglehetősen köztudomású miszerint Leopold egyetlen shillinget sem kap azon mennyiségből, hanem az egészet még a' hgnő életében tett némely adósságok lerovatására rendelé használtatni. A' mostani 's említett esetben tehát én részemről semmi hasonlatot nem bírok fölföldözni. Gondoljuk meg jól, hogy illy iszonyu mennyiséget rendelvén kifizettetni a' népek már a' nélkül is jól megrázott erszényéből, már beléptekor is közgyűlölet tárgya leend a' királyné férje. (Halljuk!) Az illy parlament-határozat koránsem tenné a' királynét népszerűbbé, sőt inkább ellenkező hatást fogna gyakorlani. Ha egészen legbensőbb érzelmimet akarnám követni, ugy leghatározottabb ellenmondással lépnek föl még csak egyetlen shilling megajánlása ellen is Albert hg számára a' királyné halála előtt; mivel azonban majd mindennél, kivel az iránt értekezésbe bocsátkoztam, azon véleményre találtam, miszerint évdíjt szükség ugyan ajánlanunk, de sokkal kisebbet, tehát azon módosítványra nézve, melyet tenni szándékozom, véleményem egy részét fölföldözám a' közönség kívánatának. Először is engedjék Önök kérdezni: szükséges e' illy pénz mennyiség a' hgnék? Mire fordítassék e' tömördek pénz? Tudja e' a' ns lord, milly veszélyes Londonban illy sok pénzt tömni fiatal ember zsebébe? (Derűtség.) Nevethetnek ugyan a' tisztes tagok; de én ebben valóban semmi kacajra méltót nem látok. (Halljuk!) Ezen pénzmennyiség idővel veszélyes lehetne ő fels. házi boldogságára nézve, mint bármí eddig történt esemény; mert nem vagyok képes elhinni hogy fiatal hg illy tömördek pénzt csupán jó czélokra tudna fordítani. (Halljuk!) 'S aztán, ugyan honnan fizessük e' pénzt? A' költségvetési számlatok már is tetemes hiányt mutatnak. Vagy talán pusztán elvonuló nyári fölleg e' hiány? Oh, nem; három év óta folyvást szaporodik az. Külföldi költségink apadására semmi kilátás, 's a' belföldi kiadások csökkentését sem várhatjuk. (Halljuk! Halljuk!) Kérdem tehát: nem tartozott e' a' ns lord legkomolyabb fontolatra venni mostani körülményinket, mielőtt illyes kívánattal lépett volna előnkbe? Meg tudja e' nekem mondani a' ns lord, mikép fog ezen 50 ezer font sterlinghez jutni? Kivevén, ha talán a' peerekre 's egyéb kiváltságosakra külön adót kívánna rovatni, mit én részemről épen nem fognék ellenzeni. (Kacaj) Ezenkül mindazáltal egyezésemet semmi vesztegetéshez nem fogom adni. Hígyék Önök, hogy szeretetet 's hatalmat épen nem szerzünk a' királyságnak, ha drágábbá tesszük azt. Gondoljuk meg, hogy az utóbbi években majd valamennyi kormány-tisztviselő évdíja csökkentésen ment keresztül, 's csupán a' háztartási költségek nem tapasztaltak csokkulást. — Hume 21 ezer fontra szándékozik leszálltatni a' hg évdíját, 's a' toryk módosítványa mellett fognak szavazni. A' felsőházhoz több kérelem érkezett már a' ministeri törvényjavaslat ellen. — A' kir. törvényszék (Queens-bench) börtönparancsot ad a' ki Gosset, parlamenti tisztviselő ellen, mivel az alsóház parancsára börtönbe vité a' két sheriffet. — Azon kérelem eleje, mit Brougham l. Albert hg évdíja ellen a' felsőház elibe terjeszte, így hangzik: „Suffolk grófság dolgozó osztályi nagy nyugtalansággal látják, hogy keserves munkájukból ezer font sterlinget szándék hetenkint Albert hgnék adni; nem hihetik mindazáltal, hogy ez a' királyné kívánata, hanem inkább gyanítják, miszerint ő felségét csupán néhány rossz tanácsadó bírá illy kívánatra.“ A' kérelem többi része olly pöríasan egyszerű, hogy azt valóban nem ismételtetni. —

(Albert hg évdíja 30 ezer fontra csökkentve.) A' jan. 27iki alsóházi ülésben 21 ezer fontra kíváná csökkenteni Albert hg évdíját Hume, mivel ez rendes tartásmennyisége az angol kir. hgeknék; rövid vita után mindazáltal 267 szónyi többséggel megbukott e' módosítvány, mire Sibthorp ezredes 30 ezer fontot indítványzott. Russell támogató a' kormánykivánatot, 's különösen azon ohajtást fejezé ki: bár ne csupán szavakkal emlitené a' királyné iránti tiszteletét az ellenzés, hanem tetteleg is tanúsítaná azt, mit épen nem szokott tenni, mikép azt eléggé bizonyította mult évben, annyi bántalommal illetvén nyilvános tory gyűlésekben a' királynét, mennyit még nem vala kénytelen egy koronás fő tapasztalni. Graham méltó ingerültséggel hallá így szólni a' ministert és oda nyilatkozá, mikép véleménye szerint a' folség iránti tisztelet koránsem pénzadásban alapszik, 's a' követ nemesak az illy tiszteletet köteles szem előtt tartani, hanem egyszersmind azt, hogy dolgozó néposztálynak képviselője 's törvényhozója, mellynek sorsát lehetőségig javítani tartozik. Egyébiránt pedig Sussex hg csak 21 ezer fontot huz évenkint, 's abból mégis fényes udvart tud tartani, mennyivel inkább elég tehát Albert hgnék az indítványzott 30 ezer font, miután ő nem fog külön udvart tartani, hanem mindent föllelend fels. hitvesénél Peel is hasonlólag nyilatkozá és illetlenek tartá a' minis-

terség kívánatát, annak igen furesa támogatásával együtt. Végre azon nézetét fejezé ki Peel, mikép ő nem az ország rossz pénzügyi állapotja miatt kívánja csökkenteni az 50 ezer fontot, mert Anglia elég gazdag még ennél sokkal roppantabb követelések kielégítésére is, hanem csupán azért, mivel 50 ezer font minden esetre rendkívül sok, 30 ezer pedig minden tekintetben bőségig elég. E' szavai által pillanatnyi rosztalást vélt ugyan aratni a' szónok; de azt föl sem vevé, mert meggyőződése szerint a' képviselő csak akkor mozdítja elő a' korona valódi érdekeit, midőn azokkal a' nemzet érdekeit összhangzásba törekszik hozni. E' beszéd után tetemes többséggel csakugyan keresztülment a' tory ezredes módosítványa, és Albert hg évdíját 30 ezer fontra csökkenté az alsóház. Jan. 29ikén Buller azon indítványa volt napirenden, miszerint az ország nem viseltetik többé bizalommal ő fels. ministerei iránt. E' napon csupán alárendelt szónokok hallaták magokat. — Aberdeenből 5285 hölgy által aláírt könyörgés érkezett a' királynéhoz a' Monmouthban élítéltek életéért. —

(Parlamenti ülések. Elegy.) A' felsőház jan. 27iki ülésében indítványt tön a' lordkancellár másodszori fölvastatására azon tulajdonképi törvényjavaslatnak, melly Albert hg honosítását tárgyalja; az első indítvány, mikép már most világosan láthatni, csupán megelőző rendszabály volt a' királynét fölhatalmazásra, hogy olly honosítási törvényt hozhasson parlament elibe, melly a' korábbi korlátozásoktól egészen szabad legyen. E' valódi honosítási törvényjavaslatban világosan ki van fejtve, hogy a' hg, mihelyt az alátvalói esküt a' lordkancellár előtt léteendi, azonnal minden vonatkozásban angol polgárnak tekintessék. 's hogy a' királyné föl legyen hatalmazva őt olly állásba helyezni, minőt reá nézve országban és parlamentben jónak találand. Wellington hg elhalasztatni kívánta e' rendszabályt, mivel annak erejénél fogvást; ha csakugyan keresztül menne, ő fels. még a' kir. hgek fölibe is emelhetné férjét. Magát a' törvényjavaslatot azonban nem ellenzé Wellington, hanem csupán elhalasztatását sürgeté. Brougham majd egészen egyenlő véleményben volt a' hggel, 's általában célszerűbbnek gondola, hogy a' királyné bizná inkább a' parlamentre Albert hg jövendőjét, mert a' jelen törvényjavaslat szerint Albert hg még a' jövendő walesi hge is fölfülmulná rangban, pedig könnyen megtörténhetnék, hogy Viktória gyermekek nélkül meghalván más király csakugyan koronörököst nemzene; ki aztán nem örömet állna az özvegy Albert hg mögött. Melbourne ellenzé az elhalasztást, mivel abban valami kellemetlenséget vélt látni. Némely közbeszólalkozás után január 31kére határozta halasztatni e' törvényjavaslatot a' felsőház: mellyben azonban újra továbbra halasztá másodszori fölvastatását. Az alsóházi csatavesztés ezujabb sérelemmel annyira boszántá a' ministerséget, hogy több nyilvános körben lemondását kezdék rebesgetni: mi azonban épen nem valósult, sőt jól értésültek oda nyilatkoznak, hogy Melbourne inkább kész fölösztatni a' parlamentet, mint hatalmától megvalni, ámbár az új választások igen kellemetlen állapotba hozták az országot, melly ugy is minden tekintetben nagy szükséget szenved. — Az alsóházban igen hosszas vitákat szült Buller ministerség elleni indítványa, ámbár a' legvakabb toryk sem mörnek magoknak győzelemmel Hoz Igeni. O' Connelligen jeles és elmés beszédét mondott a' kormány védelmére, telve csipős gúnyokkal a' toryk ellen, kik boszankodásnál egyébbel nem igen tudnak neki felelni. — Monmouthban készüléket tesznek az elítelt chartisták kivégezésére, vidékén pedig mindenütt halállal fenyegeti a' terhelő tanukat az ingerült nép. A' dolgozók nem akarják munkadíjokból adósságikat fizetni, hanem halomra gyűjtik a' pénzt vagy feyvert vásárolnak, 's ugy látszik ismét új merényre készülnek. Bradfordban már mutatkozott is némi lázongás; de a' hatóság még jokor fojtá azt el, 's börtönbe vitté a' kolomposakat. Leedsből álgukat szállítottak Bradfordba 's az örök kettőztetvék. Newcastleben gyűlést tartván a' chartisták, az egyik hevesb szónok így nyilatkozá: „Mielőtt John Frost a' gonosz párt szenvedélyinek fölföldöztatnék, inkább egész Angliát kész vagyok vérben 's lángban szemlélni. Mielőtt Frost bitóra kerülne, inkább Melbourne lordot 's egy más fúrat akarom ott látni. Ha ő fels. nem kegyelmez a' ns Frostnak, ugy viz gyanánt fog vér folyni hazánkban 's a' királyné összekelési napja könnyen általános gyászünneppé változhatnék.“ E' bős szavakat legdühösb tetszéssel jutalmazá a' nép, nem gondolván meg, hogy illy nyilatkozatok könnyen olly szigorra kényszeríthetik a' királynét, minőnél különben gondolni sem fogott volna. — A' királynéra igen kedvetlen hatás volt jövendő férje iránti kiméletlen bánásmódja a' parlamentnek, 's ministerire is némileg neheztel, hogy e' megszegyenitéstül nem tudák megmenteni jegyesét. — A' M. Chronicle hevesül kelt ki a' párisi lapok ellen, mivel ezek annyi különbözőt mondogatnak Brunnow küldetése sikeréről, 's határozottan kimondja, hogy Anglia soha nem fogja pártolni M. Ali tulzó követelésit, bármít határozzon is Franciaország, melly eddig a' porta rovására olly buzgón pártolá a' macacs basát. —

Francziaország.

(Blanqui halálra ítéltetve. Elegy.) Öt napi tanácskozás után végre január 31ikén kimondá ítéletét a' majusi zendülők másodosztálya fölött a' páriszék. Két vádlott, Moulires és Huard, bizonyítvány-hiányzás miatt szabadon bocsátaték, a' többi 29 ellenben vétkesnek nyilatkoztaték, mivel olly merénynek voltak részesei, mellynek czélja volt: 1) a' kormányt megbuktatni és mást állítani helyébe; 2) a' polgárokat 's lakosságot feyverragadásra kényszeríteni a' kir. hatóság ellen; 3) polgárháborút gerjeszteni a' lakosok egymás elleni fölfegyverzése által. E' súlyos vádnál fogva Blanquit halálra ítélté a' törvényszék, a' többit pedig hosszab vagy rövidebb ideig tartó fogságra. Hir szerint a' király már megkegyelmezett Blanquinak. — A' Courier français hiteles kutfó után állítja, mikép Brunnow és Palmerston már csakugyan megegyeztek a' moszka czár ajánlatára nézve. Sőt mondják, hogy Ausztria és Poroszország is már hivatalosn

„Savage Richard“ Gutzkow Károly után fordítva, nyomtatásban is megjelent Nagy Ignác „Szinmütára“ 6ik füzetében. Ezenkül még kéziratban is maradt néhány munkája a boldogultnak, mik közül egy eredeti novella a „Nemzeti almanachban“ látandó világot még ez év folytatában. Illy huzgó szorgalmat tanusító előzmények után méltán többet lehetne várni elhunyt fiatal honfitársunktól; de a kérlelhetlen végzés nem engedé gyümölcsökké érni az illatos virágokat 's gyökerestül kitépé a' növényt, mely csak most kezdé fejét emelni 's ágait kiterjeszteni. Tetemei a' korán hamvadónak f. hó 13kán délutáni 4 $\frac{1}{2}$ órakor a' Trattner-Károlyi ház udvarán történt megáldatásuk után a' vaczi soromp mellett sírkertben takarítottak el. számos mindkét nemű gyászkiisérettel, az engesztelő sz. miséldozatok pedig a' pesti sz. ferencziek belvárosi szentegyházában febr. 14kén délelőtti 9 órakor tartattak később szüléinek lakhelyén Nádudvaron (Szabolcs, megyében) fogván ismételtetni. Rövid de nem vihartalan pálya után malasztos béke lengjen az elszenderült sirja fölött! — Tavaszias időjáratusunk folyvást kellemes, csak a' száradni nem akaró sár, jobbadán gyakori sűrű köd által szaporítva, emlékeztet még a' téli évszakra. F. hó 13kán délutáni 3 órakor „Erős“ vontató gőzös elhagyá téli tanyáját az ó budai szigetnél, és lengő loboókkal és szellegekkel sűrű álgyuzás közt foglalá el szokott állomását a' Duna pesti partján, utóbb pedig számos emberrel fődözetén sétarándulást tón a' tábori kórházig. A' két part lepeve volt emberrel, 's mindenki örvendé a' közelgő tavasz e' biztos előpostájának. — E' napokban igen sajnós szerencsétlenség történt a' Leopold-városban; egy nő cseléd ugyan a' téli ablakot tisztogatván annyira kihajlott az ablakpárkányon, hogy elvesztvén a' súlyegyent a' tetemes magasságból kövezetre zuhant alá, magával rántva egy részét az ablakrámának is. — Magyar szinpadunkon f. hó Skán először adaték bérszűnettel Fánész színházi rendező jutalmára: „Antony“, drama 5 felv., Dumas után fordítá Szent György; e' dráma hű életkép napjainkból, 's azért méltán fogadá azt tetszéssel a' közönség; Fánész azonban nemesak mint jeles művész, hanem mint ügyes rendező is jövedelmezőbb jutalomra lett volna érdemes; 9kén „Báléj“; 10kén bérszűnettel „Norma“, Schodelné egy személyesíté hang és taglejtésben Normát, mint tán soha még eddig, Reichel hazánkfa, a' milanoi nagy színház első bassistája Oroveso szerepét mint vendég adá, 's többször hívaték; a' színház tömve volt nézőkkel, ámbar néha már gyér hallgatók előtt is adaték e' dalmű: Felber Mari és Éder Luiza két nap egymás után énekeltek, 's különösen az előbbi mind kétszer fárasztó szerepben; az intézet hálával tartozik e' fiatal művésznőnek, hogy érdekében illy föláldozással játszik egészségével: 11kén „Zürzavar“ 12kén másodszer „Antony“; 13kán „Fidelio“; 14kén: „Báthory Mária“ szom. ját. 5 felv. Közszeghy mint vendég. —

Lenhossék Mihály svéd kir. Vasa-rend vitéze a' es. k. föl. 's m. kir. helytartó-tanács tanácsnoka, Magyarország főorvosa, a' tudományok magy kir. Egyeteménél az orvosi kar elnöke és igazgatója, több tudós társaság rendes és tiszteletbeli tagja, Pest és több megye tbirája, köz szolgálatnak szentelt munkás élete 67dik évében f. hó 12kén elhunyt Budán a' 14kén a' Krisztina-városi temetőben takarított el bánatos özvegyével hét árvája keserű gyászos kimúltát. Béke porairal!

Szombathelyen jan. 28kán némely nemes egyedek a' szarvasról címzett vendégfogadóban pompás táncmulatságot adának. W. C-t nevezé a' vélemény a' szép nemi koszorúgyöngyvirágának. Dícséretet érdemel Kik koker haszonbérió ur, hogy ez alkalmas vendégfogadót egykori szennyéből annyira kiemelte, hogy tavaly óta megyénk előkelői is látogatják. — Privát tudósításból hallhatni, hogy ez iskolai félelvben a' bécsi es. kir. mérnöki akademiában 3 magyar növendék jeleskedék tanulóitarsaik közt, Hollán első, Huszár második, Bethlen 3dik jeles helyet víván ki magának. — Vas megyében mindenütt utótelünk folyvást meleg. A' mogyorósak rügyeznek, új növények állnak elő, zöldelnek és virágoznak ott, hol csak imént meddő pusztaság vala. A' szabadba kísétáló, midőn a' föld keblét a' fagy alól feloldoztatni 's a' titkos életerőt működni szemléli, csak a' Tacitustól minden nagyobb és kisebb társaságban közönségesnek állított két keserű gyöckérre: az értetlenség és irigységre ohajthatja, hogy vajha ezek örökös téli elhalás által a' mindenségből kivészének és semmivé lennének! — Folyamink vastag jégkérgéiket zaj nélkül levetkezék 's elég duzzadtan odább sietnek. Szóval: februárt írunk, martiusban élünk. Némely határokbán már zab- és árpa vetés is történt. Mind e' mellett, az idő igen változó. Pálfordulása oly állhatatlan volt, hogy ez évben az ismert régi jóslat szerint: éhségnek és bőségnek, háborúnak és békének egyszerre kellene történnie?! Annyi bizonyos, hogy a' tör sági járásban id egláz uralkodik. A' t. ez. tiszthatóság minden megkívánt védszerről atyailag rendelkezett. — Tavaly a' szombathelyi régi kórházban: kettő, az újban: tizenhét különféle személy nyer jelenleg ápolást és gyógyítást. — Városi parochiáknak körülbelül hétézer lélekszáma közt legkorosabb egy 103 éves némbér. Szabaditekos városunkban a' mult év több csinos magány lakot és a' hercegi telken egy serházat, melyet január első napjaiban mozsarak durrogási közt nyitának ki, hozalétre. A' püsp. uradalom részéről is egy nagyszerű serházra megtétezt minden előkészület. Említést érdemelnek nm. Szegedy F. a' csádi, és Horváth J. es. kamarás hegyfalusi, megyénk legpompás épületei közé minden tekintetből méltán sorozandó új palotáik. Ns megyénk törvényszékeit folytatja 's folyó hó 8kán, a' követ urakaak adandó utasítás végett (tárgy: a' mezejendőség és magyar színház) közgyűlést fog tartani. — Haladó szabadalma városunk is azt tartott e' napokban, 's annak határoza a' következtében egy igen czélszerű emeletes házat veve magának, melynek keblében az erre utazó kisebb katonacsapatok, a' polgárházak igen ohajtott könnyelbbségökre, szállástanyát lelendnek. — Hétivásáraink a' felázott utak miatt néptelenek. A' gubacsot keresni kezdik, 's a' rosz utak daczára is nagy mennyiség vitétik Bécs felé. Nálunk is, mint többnyire minden városban, a' gondokat most szélesztő, majd talán meghozó (?) vigalmak egymás tértek. A' hétenköhözön is táncmulatság fog adatni 's pedig a' nemzeti nyelv terjesztésére jövedelmező. — Az alkalmi köszöntések, üdvözletek itt is divatoznak és sajtó alá jutnak; de mióta a' könyvnyomás feltalálattott, silányabb tán nem jelenhetett meg, mint a' lámpagyújtó újévi m. köszöntése. Most nálunk le g u j a b b h i r: a' mit már Plátó és Aristoteles kétezer év előtt tervezett 's mi edes hazánk több városiban (faluban is) elvégre sikerült, annak, t. i. egy „Kisdedovó intézetnek“ Szombathelyen történendő felállítására, magány-társaságot alkotandó számos emberbarát áll össze. Hála nemzetünk szellemének;

névsorozatokban: gróf- fő nemes- és polgárnóket is tisztelünk. Koszorúzza fogant a' lelkes emberbarátok léteit.

Amerika.

Montevideo, nov. 9. Buenosayres tartományban a' katonaság felázadt Rosas ellen 's a' lakosak rendkívüli ingerültségben vannak. Ezt néhány csempüző beszélé, egészen pedig a' Salado hajón érkezett utasok valósíták, azon toldalékkal, miszerint az egész tartományban fegyvert ragadt a' földnép, számuk már 3 ezerre megyen, a' fegyvert 's löportárt elfoglalták 's nagy sietséggel Buenosayres ellen mennek. Ha ez igaz, ugy Rosas egészen megbukott, mert egyetlen támasza eddigelé is csak a' föld népe volt. — Középamerika kormánya a' derék Bailey János elnöke alatt mérnökökből álló választmányt nevezett ki annak megvizsgálására: vonhatni é a' panamai földszoroson csatornát. A' választmány munkája bevégezte után köv. jelentést tón: az éjszaki szélesség 11° alatt Nicaragua tartományt hasítja egy völgy, abban fekszik Nicaragua tava a' csendes tenger fölött 128. az atlanti fölött pedig 120 lábnyi magasságban. A' tó hossza 120 szélessége 40 — 50 mföldnyi mélysége 40 — 60 ölnyi. E' szerint a' legnagyobb hajót is elbirja 's a' csatornát, mind 2 oldalon vízzel tarthatja. S. Juan vize, mely e' tóból a' a' mexicói öbölbe foly, 80 mföldnyi hosszú, nagyon széles, kisebb hajókat (öt tonna terhűeket) mostan is elbir. Gátak, zsilipek által kevés bajjal egészen hajózhatóvá tehetni, 's torkolatánál a' mexicói öbölben derék kikötőt képez. Nicaragua tó a' csendes tengertől ugyan 9 mföldnyire esik, de azon tér, mellyen a' csatornát kell vonni, 28,365 yard, a' legnagyobb hegygerincez pedig a' csendes tenger fölött 615 l. magas; egyébiránt keskeny, 's a' többi föld sik. A' költséget 12 millió piasterre tehetni, az évenkénti jövedelmet legalább 5 millióra. Ezen vállalat végrehajthatását több ízben kérték az egyesült statusok az illető kormánytól, de hijában, bár illy nagy munka erejét felmulja, másnak még sem akarja engedni. Kevéssel ezelőtt ismét új ajánlás tettezt az egyesült statusok részéről, 's hihetőleg kedvezőbb sikerű leend.

Portugalia.

Patricio da Silva bibornok, lissaboni patriarcha elhunyt jan. 3. életének 83dik évében, miert a' királyné parancsából három napig volt bezárva a' fővárosi színház. Kir. rendelet által a' coimbrai püspök nevezetett lissaboni patriarchává. — Lissaboni hir szerint a' cortesnek, minthogy ellenséges állásba helyezkedék a' kormány ellen, elszlatását várak. A' portugáli lobogó Elliot kap. általi megsértetése adatit a' cortes a' hadminiszer-től kívánja, mit ez nem akarván tenni, a' kamra nagyon kedvetlenül vett. Angolában nov. összeesküvés ütött ki, mellynek következtében az ottani kormányzó Noronha adm. megszökött, 's helyette a' kormányt Malheiros ezredes vevé át, kinek első tette volt, az Elliot kap. parancsi alatt levő „Columbine“ hajóval az angolai kikötőt azonnal elhagyatni. Az összeesküvés oka volt a' rabszolgakereskedés eltörlesztése iránt tett szabályok. — Dec. 29kén Lissabonban elhunyt Donna Eugénia nizai marquise. Palmella hgnő anyja 's hadi pompával temettetett. — A' szent székkeli meg hasonlós nem sokára végkép elintéztetik. A' sz. atya kész portugáli követet elfogadni, mihelyt Padre Marcos lacedemoni érsek az ő jóváhagyása nélkül elfogadott helyettes-czimet leteendi.

Spanyolország.

(A' cortesválasztások sikere. Cabrera csábítgatással nyitja meg új pályáját.) Madrid, jan. 26kán: „A' fővárosi választásokban határozottan győztek a' föllengősdiak; a' madridi kerületben mindazáltal a' mérsékpártiak részire hajlott a' győzelem, ámbar nem annyira, hogy a' fővárosi veszteséget kipótolhatta volna. Jól értesült körökben 's néhány társalgási teremben jegyzék kering, melly szerint a' követek száma 240 leend, ezek közül 120 mérsékpárti, 80 föllengősdi és 40 kétes szellemű: meggondolván azon hihetőséget, hogy több követet rendesen megszedithetni, tehát világos, mikép a' miniszeriség meglehető szótöbbségre számolhat még is a' cortesben. E' sikert jobbadán az éjszaki tartományok békés szellemének köszönheti a' kormány. — Izabella királyné vörös himlőben szenved és szóbaiba kényszerült vonulni. — Espartero legújabb hivatalos jelentése szerint Aragoniába nyomulta óta decemb. utóljáig 13 carlosi haditiszt és 838 közkatoná partolt hozzá Cabrera táborából. — Cabrera, meg akarván mutatni, hogy még csak ugyan él, és szokott mód szerint kívánja használni életét, fölszólítást intéze az alkotmányos hadsereghez, mellyben a' vallás nevében eskütörésre és elpártolásra szólítja föl Espartero harcsozit. Igéretei végtelenek; de a' spanyolok ismérik már őt, és tudják, mit kelljen adniok az illy kérkedő csábításokra. — A' közelgő tavasz hihetőleg véget vetend e' gyászos vérengzésnek, melly már annyi év óta pusztítja a' világ egyik legszebb birodalmát. —

Anglia.

(Hume az alsóházban Albert hg háztartási költségét csökkenteni kívánja.) A' M. Chronicle azon híre, miszerint az alsóházi választmány egyhangulag megajánlá Albert hgnek a' kívánt 50 ezer font sterlinget, nem valósult. Hume jan. 27kén következő beszéddel ellenzó a' miniszeriségi indítványt: „Biztosítom a' tisztos házat, hogy csak sajonnal teljesitem elvállalt köteleességemet. Mélyen sajnálhatni, hogy ő felséginek tanácslak a' mostani szigorú körülmények közt udvari háztartást vagy pénzt kívánni Albert hg számára. Nem birtam volna lehetőnek gondolni, hogy a' ns lord (Russell), 's társai, és mindnyájan kik a' mult ülésben velem együtt Sussex hg háztartási költsége szaporitattása ellen szavaztak, ez alkalommal illy következtelenséget tün-tette ki, illy nagy költség-ajánlást kívánjanak a' háztól. A' minapi gyűlés óta vizsgálat alá vevém a' ns lord által e' tekintetben idézett előzményeket, 's meg kell vallanom: véleményem szerint egyik sem látszik összeférni a' most főnforgó kérdéssel. Azon 60 ezer font sterlinget, mit Leopold hg kapott a' ns lord szerint, nem csupán ő maga

kapá, hanem egyszersmind neje, Sarolta k. hgnő. Ha a' tisztes tagok olvasni akarják az akkori vitákat, látni fogják, miszerint a' mennyiségnek illedékes hangon kimondott sokalta után azonnal nyilvánítja is a' kormány, hogy Saroltát hgnő már ugyis 30 ezer fontot huz az országtól, 's most csupán 30 ezer fonttal szándék szaporítani e' mennyiséget, a' magas házaspár kényelmei és szükségei illőbb pótlataul; Leopold hg mindazáltal tulajdon személyére nem kapott semmit. Az akkori miniszter, Castlereagh lord, megjegyzi, miszerint ismét tapasztalás, hogy Angliában féltékenyebb szemekkel szokás kisérni a' koronai költségeket, mint bármely más országban, 's ámbár egyhangúlag megajánlák akkor a' kívánt mennyiséget, megis érintendők gondola Tierney, mikép az ország akkori állapotjában nem illett oly nagy költséget tenni, mit a' kormány a' korona méltósága 's fénye miatt szükségesnek ítelt. Soha pénzajánlat, mit királycsaládi tag számára kívántanak, oly nagy ellenzésre nem talált, mint az, melyet Leopold hgnek követeltek. (Halljuk.) Az utolsó 3 napban 9 levelet kapék, mind panaszhangon említők, hogy a' belgák királya még most is huzza az özvegyi évdíjt, ámbár meglehetősen köztudomású miszerint Leopold egyetlen shillinget sem kap azon mennyiségből, hanem az egészet még a' hgnő életében tett némely adósságok lerovatására rendelé használtatni. A' mostani 's említett esetben tehát én részemről semmi hasonlatot nem bírok felfödni. Gondoljuk meg jól, hogy illy iszonyu mennyiséget rendelvén kifizettetni a' népek már a' nélkül is jól meggrázott erszényéből, már beléptekor is közgyűlölet tárgya leend a' királyné férje. (Halljuk!) Az illy parlament-határozat koránsem tenné a' királynét népszerűbbé, sőt inkább ellenkező hatást fogna gyakorolni. Ha egészen legbensőbb érzelmimet akarnám követni, ugy leghatározottabb ellenmondással lépnek föl még csak egyetlen shilling megajánlása ellen is Albert hg számára a' királyné halála előtt; mivel azonban majd mindennél, kivél az iránt értekezésbe bocsátkoztam, azon véleményre találtam, miszerint évdíjt szükség ugyan ajánlanunk, de sokkal kisebbet, tehát azon módosítványra nézve, melyet tenni szándékozom, véleményem egy részét fölládozám a' közönség kívánatának. Először is engedjék Önök kérdezni: szükséges e' illy pénzmennyiség a' hgnek? Mire fordítassék e' tömérdek pénz? Tudja e' a' ns lord, milly veszélyes Londonban illy sok pénzt tömni fiatal ember zsebébe? (Derűtség.) Nevethetnek ugyan a' tisztes tagok: de én ebben valóban semmi kacajra méltót nem látok. (Halljuk!) Ezen pénzmennyiség idővel veszélyes lehetne ő fels. házi boldogságára nézve, mint bármí eddig történt esemény; mert nem vagyok képes elhinni hogy fiatal hg illy tömérdek pénzt csupán jó célokra tudna fordítani. (Halljuk!) 'S aztán, ugyan honnan fizessük e' pénzt? A' költségvetési számolatok már is tetemes hiányt mutatnak. Vagy talán pusztán elvonuló nyári fölleg e' hiány? Oh, nem; három év óta folyvást szaporodik az. Külföldi költségink apadására semmi kilátás, 's a' belföldi kiadások csökkentését sem várhatjuk. (Halljuk! Halljuk!) Kérdem tehát: nem tartozott e' a' ns lord legkomolyabb fontolatra venni mostani körülményinket, mielőtt illyes kívánattal lépett volna előnkbe? Meg tudja e' nekem mondani a' ns lord, mikép fog ezen 50 ezer font sterlinghez jutni? Kivevén, ha talán a' peerekre 's egyéb kiváltságosakra különadót kívánna rovatni, mit én részemről épen nem fognék ellenzeni. (Kacaj) Ezenkül mindazáltal egyezésemet semmi vesztegetéshez nem fogom adni. Higyék Önök, hogy szeretetet 's hatalmat épen nem szerzünk a' királyságnak, ha drágábbá tesszük azt. Gondoljuk meg, hogy az utóbbi években majd valamennyi kormány-tiszviselő évdíja csökkentésen ment keresztül, 's csupán a' háztartási költségek nem tapasztaltak csökkenést. — Hume 21 ezer fontra szándékozik leszállíttatni a' hg évdíját, 's a' toryk módosítványa mellett fognak szavazni. A' felsőházhoz több kérelem érkezett már a' miniszteri törvényjavaslat ellen. — A' kir. törvényszék (Queensbench) börtönparancsot adá ki Gosset, parlamenti tiszviselő ellen, mivel az alsóház parancsára börtönbe vitte a' két sheriffet. — Azon kérelem eleje, mit Brougham l. Albert hg évdíja ellen a' felsőház elibe terjeszte, így hangzik: „Suffolk grófság dolgozó osztályi nagy nyugtalansággal látják, hogy keserves munkadíjokból ezer font sterlinget szándék hetenkint Albert hgnek adni; nem hihetik mindazáltal, hogy ez a' királyné kívánata, hanem inkább gyanítják, miszerint ő felségét csupán néhány rossz tanácsadó bírá illy kívánatra.“ A' kérelem többi része oly pöriasan egyszerű, hogy azt valóban nem ismételtetni. —

(Albert hg évdíja 30 ezer fontra csökkentve.) A' jan. 27iki alsóházi ülésben 21 ezer fontra kíváná csökkentetni Albert hg évdíját Hume, mivel ez rendes tartásmennyisége az angol kir. hgnek; rövid vita után mindazáltal 267 szónyi többséggel megbukott e' módosítvány, mire Sibthorp ezredes 30 ezer fontot indítványzott. Russell támogató a' kormánykívánatot, 's különösen azon ohajtást fejezi ki: bár ne csupán szavakkal emlitené a' királyné iránti tiszteletét az ellenzés, hanem tettleg is tanusítaná azt, mit épen nem szokott tenni, mikép azt eléggé bizonyítja mult évben, annyi bántalommal illetvén nyilvános tory gyűlésekben a' királynét, mennyit még nem vala kénytelen egy koronás fő tapasztalni. Graham méltó ingerültséggel hallá így szólni a' ministert és oda nyilatkozá, mikép véleménye szerint a' folség iránti tisztelet koránsem pénzadásban alapszik, 's a' követnemesek az illy tiszteletet köteles szem előtt tartani, hanem egyszersmind azt, hogy dolgozó néposztálynak képviselője 's törvényhozója, mellynek sorsát lehetőségig javítani tartozik. Egyébiránt pedig Sussex hg csak 21 ezer fontot huz évenkint, 's abból mégis fényes udvart tud tartani, mennyivel inkább elég tehát Albert hgnek az indítványzott 30 ezer font, miután ő nem fog külön udvart tartani, hanem mindent föllelend fols. hitvesénél. Peel is hasonlólag nyilatkozá és illetlennek tartá a' minis-

terseg kívánatát, annak igen furesa támogatásával együtt. Végre azon nézetét fejezi ki Peel, mikép ő nem az ország rossz pénzügyi állapotja miatt kívánja csökkenteni az 50 ezer fontot, mert Anglia elég gazdag még ennel sokkal roppantabb követelések kielégítésére is, hanem csupán azért, mivel 50 ezer font minden esetre rendkívül sok, 30 ezer pedig minden tekintetben bőségig elég. E' szavai által pillanatnyi roszalást vélt ugyan aratni a' szónok; de azt föl sem vevé, mert meggyőződése szerint a' képviselő csak akkor mozdítja elő a' korona valódi érdekeit, midőn azokkal a' nemzet érdekeit összhangzásba törekszik hozni. E' beszéd után tetemes többséggel csakugyan keresztülment a' tory ezredes módosítványa, és Albert hg évdíját 30 ezer fontra csökkenté az alsóház. Jan. 29ikén Buller azon indítványa volt napirenden, miszerint az ország nem viseltetik többé bizalommal ő fels. miniszterei iránt. E' napon csupán alárendelt szónokok hallaták magokat. — Aberdeenből 5285 hölgy által aláírt könyörgés érkezett a' királynéhoz a' Monmouthban elítéltek életeért. —

(Parlamenti ülések. Elegg.) A' felsőház jan. 27iki ülésében indítványt tön a' lordkancellár másodszori föllvasztatására azon tulajdonképi törvényjavaslatnak, melly Albert hg honosíttatását tárgyalja; az első indítvány, mikép már most világosan láthatni, csupán megelőző rendszabály volt a' királynét fölhatalmazásra, hogy olly honosítási törvényt hozhasson parlament elibe, melly a' korábbi korlátozásoktól egészen szabad legyen. E' valódi honosítási törvényjavaslatban világosanki van fejtve; hogy a' hg, mihelyt az alattvalói esküt a' lordkancellár előtt léteendi, azonnal minden vonatkozásban angol polgárnak tekintessék. 's hogy a' királyné föl legyen hatalmazva őt olly állásba helyezni, minőt reá nézve országban és parlamentben jónak találand. Wellington hg elhalasztatni kívánta e' rendszabályt, mivel annak erejénél fogvást, ha csakugyan keresztül menne, ő fels. még a' kir. hgek fölibé is emelhetné férjét. Magát a' törvényjavaslatot azonban nem ellenzé Wellington, hanem csupán elhalasztatását sürgetté. Brougham majd egészen egyenlő véleményben volt a' hggel, 's általjában czélszerűbbnek gondolá, hogy a' királyné bizná inkább a' parlamentre Albert hg jóvendőjét, meri a' jelen törvényjavaslat szerint Albert hg még a' jóvendő walesi hge is föllümlná rángban, pedig könnyen megtörténhetnék, hogy Viktória gyermekek nélkül meghalván más király csakugyan koronörökös nemzene; ki aztán nem örömet állna az özvegy Albert hg mögött. Melbourne ellenzé az elhalasztást, mivel abban valami kellemetlenséget vélt látni. Némely közbeszólalkozás után január 31kére határozta halasztatni e' törvényjavaslatot a' felsőház; mellyben azonban újra továbbra halasztá másodszori föllvasztatását. Az alsóházi csatavesztés ez ujabb sérelemmel annyira boszántá a' miniszteriséget, hogy több nyilvános körben lemondását kezdék rebesgetni: mi azonban épen nem valósult, sőt jól értésültek oda nyilatkoznak; hogy Melbourne inkább kész föllosztatni a' parlamentet, mint hatalmától megválni, ámbár az új választások igen kellemetlen állapotba hozzák az országot, melly ugy is minden tekintetben nagy szükségét szénvél. — Az alsóházban igen hosszas vitákat szült Buller miniszteriség elleni indítványa, ámbár a' legvakabb toryk sem mernek magoknak győzelemmel viz. Igeni. O' Connelligen jeles és élmés beszédet mondott a' kormány védelmére, telve csipős gúnyokkal a' toryk ellen, kik boszankodásnál egyébbel nem igen tudnak neki felelni. — Monmouthban készülteket tesznek az elítelt chartiszták kivégezésére, vidékén pedig mindenütt halállal fenyegeti a' terhelő tanukat az ingerült nép. A' dolgozók nem akarják munkadíjokból adósságikat fizetni, hanem halomra gyűjtik a' pénzt vagy fegyvert vásárolnak, 's ugy látszik ismét új merényre készülnek. Bradfordban már mutatkozott is némi lázongás; de a' hatóság még jokor fojtá azt el, 's börtönbe vitte a' kolomposakat. Leedsből álgyukat szállítottak Bradfordba 's az örök kettőztetvék. Newcastleben gyűlést tartván a' chartisták, az egyik hevesb szónok így nyilatkozá: „Mielőtt John Frost a' gonosz párt szenvedélyinek fölládoztatnék, inkább egész Angliát kész vagyok vérben 's lángban szemlélni. Mielőtt Frost bitóra kerülne, inkább Melbourne lordot 's egy más főurat akarom ott látni. Ha ő fels. nem kegyelmez a' ns Frostnak, ugy viz gyanánt fog vér folyni hazánkban 's a' királyné összekelési napja könnyen általános gyászünneppé változhatnék.“ E' bösz szavakat legdühösb tetszéssel jutalmazá a' nép, nem gondolván meg, hogy illy nyilatkozatok könnyen olly szigorra kényszeríthetik a' királynét, mindrül különben gondolni sem fogott volna. — A' királynéra igen kedvetlen hatás volt jóvendő férje iránti kiméletlen bánásmódja a' parlamentnek, 's miniszterire is némileg neheztel, hogy e' megcségyenítéstül nem tudák megmenteni jegyesét. — A' M. Chronicle hevesül kelt ki a' parisi lapok ellen, mivel ezek annyi különbözöt mondogatnak Brunnow küldetése sikeréről, 's határozottan kimondja, hogy Anglia soha nem fogja pártolni M. Ali tulzó követelésit, bármít határozzon is Franciaország, melly eddig a' porta rovására olly buzgón pártolá a' makacs basát. —

Francziaország.

(Blanqui halálra ítéltetve. Elegg.) Öt napi tanácskozás után végre január 31iken kimondá ítéletét a' majusi zendülők másodosztálya fölött a' párszék. Két vádlott, Moulires és Huard, bizonyítvány-hiányza miatt szabadon bocsáttaték, a' többi 29 ellenben vétkesnek nyilatkoztaték, mivel olly merénynek voltak részesei, mellynek czélja volt: 1) a' kormányt megbuktatni és mást állítani helyébe; 2) a' polgárokat 's lakosságot fegyverragadásra kényszeríteni a' kir. hatóság ellen; 3) polgárháborút gerjeszteni a' lakosok egymás elleni fölfegyverzése által. E' súlyos vádnál fogva Blanquit halálra ítélté a' törvényszék, a' többit pedig hosszab vagy rövidebb ideig tartó fogságra. Hir szerint a' király már megkegyelmezett Blanquinak. — A' Courier français hiteles kutfő után állítja, mikép Brunnow és Palmerston már csakugyan megegyeztek a' moszka czár ajánlatára nézve. Sőt mondják, hogy Ausztria és Poroszország is már hivatalosan

jelenték megegyeztöket Brunnow ajánlatában, és a francia udvart is föl-szólták az új szövetséghez csatlakozásra. — Nemours hg évdiája bajosan fog keresztülmenni a követkamrában, miután Albert hgét az angol minis-tertség nem tudá kivíni. — Algíri hírek szerint az arabok legujabban sem-mi hadi mozgást nem tettek, 's időt engednek Valée tábornagnak hadi-készületekre; mit azonban ez utóbbi elég hanyagul használ. — A' minis-tertségmódosítási hírek valamennyire szünni kezdenek, 's úgy látszik, hogy csupán Guizot követté neveztetése adott alkalmat e' sokféle mendemon-dára. —

(A' király Blanquinak megkegyelmez. Az irói tulajdon ügye a' követkamrában.) A' Moniteur hivatalosan jelenti már, mikép a' király Blanquinak csakugyan megkegyelmezett, azaz: a' halálos büntetést száműzetésre változtatta. — Az irói tulajdon iránti törvényjavaslat rövid idő múlva követkamra elibe jutand. A' parisi könyvtárosok több változ-tatást kívánnak tetetni az eredeti törvényjavaslaton, 's Villemain megis ígerte nekik, hogy figyelemmel fog viseltetni ohajtásuk iránt. Módo-sítványul azon javaslatot szándék tenni, hogy ezentul minden külföldi író munkája is mentve legyen utánnomatástól Franciaországban, mit bizonyosan azon visszonyosság követend, miszerint külföldön is tör-vényeket fognak alkotni a' francia írók elmemevei biztosítására. —

Törökország.

Utazási tudósítás szerint M. Ali bujtogatási a' kurd tartományok-ban viszhangra találtak, 's a' kurdok mellette nyilatkoztak világosan ki-mondván, hogy ha Ibrahim b. feléjük közelit azonnal zászlóji alá lépü-lendnek. A' török birtokba a' perzsa beütött, 28 falut elfoglalt 's 270 darab marhát elhajtott. Persia jelen állapota még zavarosb, mint a' por-tiáé, a' perzsa hadsereg egy év óta nem kap zsoldot 's a' shah testvé-rét Shirasba szorították. — Örményországban 40 ezer főnyi orosz sereg áll esatakézen, 's ha Ibrahim b. Konstantinápoly ellen meg találja in-dulni, az Eufrat mentében is ellene mehet. —

Alexandria, jan. 2. A' többször említett hattisherif nem a' nép előtt hirdettetett ki, 's nem is tön semmi hatást Egyiptusban. Mintis gon-dolhaták az által megváltoztathatni a' dolog mibenlétét, holott a' szul-tánnak a' basa tartományiban egy fillényi birtoka sínesen. A' basa kevés-sel elmenete előtt, a' hattisherifre ezézőlag, kérdé Kiamiltól (a' por-ta küldöttétől): „Ha hát minden csikarást, huzavonát 's általában min-den igaztalanságot meg akarnak szüntetni Törökországban és mindennek saját évdiájából kell élnie, mond meg nekem, mennyire megy Chosrew b. évdiája? „600 erszény (30 ezer ft.) havonként lón a' felelet. „Menny-yi eselédet tart? „5—600at. „Ha 600 embert fizet, ugy havonként mindeniknek egyegy erszényt ad, mert az épen 600; de maga élel-méere honnan kerít pénzt? „Itt elnevette magát a' basa. Ezen hattis-herifnek, mint a' híres kereskedési kötésnek, szinte semmi sikere sem leend.

Alexandria, jan. 6. Az alexandriai vesztegházak M. Alitól határozott eltörlesztését, 's helyökbe 8 kereskedőből álló egészségi választmány léptetését Baghos bey tudatá a' consulokkal, kik a' basa ez önkényes lép-te ellen azonnal ovást tevének, fentartván magoknak ez Európára oly nagy fontosságu tárgy körüli intézkedést. Ennek következtiben Ali a' vesztegházakat eltörölven minden gondját levette az egészségi állapot-ról. Beszélük hogy az alkirály mindenik kormányhoz irt, mellynek con-sula az új egészségi választmányt ellenzette, kérvén: adná jóváhagyását vesztegházi intézkedés iránt. — Tudva van, miszerint M. Ali pénze 's ár-mánykodása által reménylt fordítani a' dolgon 's nem hívé a' hatalmak köz-bejövételét; most azonban nem titkolhatja boszuságát, mivel az utolsó gőzhajó azon hirt hozá, hogy a' keleti kérdést bizonyosan a' nagy hatal-mak döntenék el. Ugy látszik bizalma Franciaország iránt csökkent, 's most azon tőri fejt, mint adhasson más fordulatot a' dolognak, vagy leg-alább mint huzhassa minél tovább. A' két hajóhad egyesítése 's 12 ezer egyiptusi egyenruha-készítés mind csak azért történt, hogy megmutas-sa, milly hűséges szolgálja ő urának, a' szultánnak! —

Konstantinápoly, jan. 15. Az Egyiptusból megérkezett Kiamil b. levelet hoza Alitól, mellyben ez égre földre erősíti, hogy ő mint változat-lan hűségű 's teljes készségű alattosa a' magas portának, minden lehető megtett, hogy a' hattischerif szokott ünnepéllyel hirdethessék ki a' gondjai alá bizott tartományokban. Kairoban minden tisztviselő, minden ulema jelen volt a' kihirdetésen; de a' népet nem hozá oly elragadtatásba mint Konstantinápolyban. A' benne levő alapelvek övével mindenben megegyezők 's azok 's több más hasonló létesítése egyedüli célja volt sok évi fáradozásának. Régi hite, mikép a' nemzetek boldogsága az élet, vagyon 's becsület teljes biztosságán alapszik, 's ő mindig ezen hite sze-rint cselekvék. — Bármí türelmetlenül viselő is magát Ali a' Hodges an-gol consullal tartott értekezéskor, ugy látszik még is, akaratossága csak onnan ered, mivel nem hiheti, hogy az angolok ellene kényszerítő sza-bályhoz nyulandának. Ezért mondá azt is, hogy nagyobb engedélyhez, mint eddig tett, csak holttestén át juthatnak. Köz ohajtás, bár kivernék az angolok fejéből e' konokságot! M. Ali végét szakíthatná a' keleti kér-désnek, de ő azt nem teszi, mivel a' huzás-halasztásból csak ő von hasz-not, nem más. Ez idő alatt védelmi állásba helyezkedett, partjait meg-erősítette, pénzállapotján hasznos javítást tön, például sok, hasznot nem hajtó gyárt megszüntete, sok hű vállolattal felhagyott, az által nagy men-nyiségű pénzt meggazdálkodott, 's katonáinak a' hátramaradt zsoldot kifizethette. Ő nem fél senkitől, azt megfogja mutatni. Honnan száрма-zik M. Ali bátorsága, nem nehéz volna kitalálni: de ezt majd megkese-rüli, mert a' nagy hatalmak büntetlen nem fogják hagyni daczát. Meg-gondolhatná: milly zavarba jutand, ha az Ibrahimmal közlekedéstől el-

metszik; aztán Szyria geogr. helyzete, 's az ottani nép érzelve sem a' legnyugtatóbb. — Mi most vagyunk a' tél derekán, eső, hó naponkint esik, az utcákon majd feneketlen a' sár. — Butenief orosz követ mult hét-főn estvélyt adott, mellyen Bosco is mutogatta szemfényesztését. — A' ha-rács-eltörlés ismét újabb javítás az igazgatásban. Mi következménye leend azonban, nehéz megmondani, mert a' ráják és musulmanok közti külön-b-ség mélyebben van gyökerezve, hogy sem a' harács eltörlesztése által megszüntethetnék. A' harács a' korábban alapszik, 's azon nyugtatvány, melly által azon fejadó megfizetése bizonyíttatik, mellyet minden rája katonáskodás helyett tartozott az ország pénztárába fizetni. Utóbbi időben 60, 30, vagy 15 piasztert tett a' szerint, mint a' rája gazdagabb vagy sze-gényebb volt. Ki a' nyugtatványt elvesztette, újra fizetett. A' pénzügyi minis-ter hasznóberbe szokta ezen adót adni, 's beszédekor töménytelen visszaélés történt. A' hasznóberlők huzavonáját 1834-ben ügykezett a' kormány fékezni, de egészen, a' korán miatt, eltörölni nem merté. Most, miután a' korán azon helyét 13 századig igaznak vallák. Rezsíd b. nyilván-nyitá, hogy az hamis, 's a' harács végkép eltöröltetett. —

Dánia.

Kopenhága, jan. 11. A' svéd lapok darab idő óta örömet fog-lalkoznak velünk. Egy a' többi közt köv. szól: „Az új király trónra léptéhez, mint a' norvégí alkotmány egyik alapítójáéhoz, nagy remé-nyek kötvék. Minden felvilágosult dán egy szívvel szájjal vallja: mi-kép a' 130 millió tallér statusadósság, roppant udvartartás, és az or-szág erejét meghaladó katonai hópénz miatt a' régi monarchia tovább nem bírhatja magát fentartani Dániában 's ha valaha, most van ideje a' norvégíhez hasonló alkotmány-szerzésnek. Ha az alkotmányos törekvés győz, ránk svédre jótékony befolyásu lesz. VI. Fridrik halála nagy hatásu lehet éjszakra. A' dán nép több századig egészen politikai gyámság alatt volt; mindenben minden az udvar, és bureau-kratia volt. 'S míg más népek óriási léptekkel haladtak kifejlődésök fe-lé, mi lön ennek következése? iparesökkenés, kereskedési tönk, 's a' majd agyonnyomó statusadósság. Különbén e' nép egyedi ereje kifej-lett, tudományban művészetben mint más nemzetek, nagy előmene-telt tön, a' fő városi közép-rend műveltségére, ismereteire és köz-szellemre nézve a' kármelly fővároséval is megmérkőzhetik, ugy hogy épen nem csudálkozhatni, ha öreg királyja személyéhez ho-dolattal viseltetvén egyszersmind világosan kitüntette, mikép halála után változást ohajt és akar az alkotmányban, a' kor és nép kívánatinak egészen megfelelot. —

Kopenhága, jan. 25. Az éjszadithmari előjáróság köv. irt a' ki-rálynak: „Adja isten hogy fels. uralkodása hosszú 's örömteli legyen. Adja isten hogy az ország pénzállapotját, mellyen a' hosszú háboru mély 's eddigelé nem orvosolt sebet ejte, fels. bölcsesége erőre kapassa. hogy a' képviselői rendszer nyilvánosság által mindinkább tökéletesüljön, ke-reskedés, ipar emelkedjék, gondolatok szabad közlése sajtószabadság által könnyebbedjék: a' lja isten, hogy a' művészet, tudomány virágoz-zék! De közelebből kis hazánkat ajánljuk fels. gondjaiba. Fels. isméri e' tartományt 's történetit, ismeri lakosi színtelen törekvését, mellyel ten-gertől nyert földjüket az elemek ellen megóalmazni ügykeznek, 's az országnak megadják, mi az országé. E' kis haza fenállása csupán azon intézvény és szabadság fentartásától függ, mellyet fia honnak tett ér-demeikkel szereztek. Illyen már a' képviselői rendszer 's jog-szerkezet azon honi alaptörvényvel, miszerint dithmarit csak dithmari bíróság ítélhet el; kereskedési és ipar-szabadság, melly által a' polgár, és szántóve-tő egyenlő haszonban, egyenlő teherben osztozik, minden nyomasztó ezéh, közlekedést akadályozó szabadítéki jog eltörlesztetik, 's minden élet-nembe mozgás 's élénkség öntetik: illyen azon jog, miszerint a' dithmari egyházi 's világi hivatalnok-nevezésben résztvesz stb. Midőn jogaink meg-erősítettését kérnök, esedezünk fels. vegye figyelembe javaslatunkat, mellyet nem régkis hazánkigazgatása czélszerűbb rendezésemint tevének t. i. a' rendőség jobb szerkezetét, 's eddigelé a' kormányzóban egyesült törvénytisztogatás 's igazgatás elkülönítettését. Darab idő óta vám is nyom bennünket, 's mi reményljük, fölségednek van fentartva ama' nagy kincset a' vámmentességet kis hazánknak visszaadni 's ez által azon mély sebet, melly erejét fölemésztné, megorvosolni. Isten tartsa meg fölsé-gedet. Éjszadithmar megye előjárósága. Költ decemb. 27. 1839. a' heidei gyűlésben.

Oroszország.

Berlin, jan. 19. Mind inkább valósul azon hír, miszerint a' régi Lengyelország keleti részében az egyesült görög hitűek ellenszegül-nek az orosz erőszakos térítésnek, 's a' romai kath. egyház keblé-ben akarnak maradni. Azokra, kik hitükben állhatatosak, keserves sors vár. Sok lelkeszt száműztek: kik a' galicziai határt elérheték, Ausztria szívesen befogadá, 's illő tápláltatásukról gondoskodék. — Pétervári tudósítások valósítják Russzia nagy hadi készületeit, 's a' déli tartomá-nyokban öszszevont hadsereget nem 40, hanem 100 ezerre teszik. — Sok-féle hír terjeng a' moszka nagyok új összeesküvéséről is, kik Leuch-tenberg hgnek a' nagy hgnövel történt összekelését nem emészthetik meg. Ha nem egészen alaposak, vagy tulzottak is ezen hírek, a' do-logban még is kell valaminek lenni, mert hogy a' közmondással éljünk, a' haraszt nem zörög, ha szél nem fújja. Az egymást éro összeeskü-vési hírek legalább annyit jelentnek, hogy a' moszka alkotmányon ej-tett sérelmek még mindig orvoslatlanok, hogy a' nép elégségtelen 's vál-tozást ohajt. — Pozzo di Borgo gr. gyalogsági tábornokot az angol ud-varnál eddigi orosz követet, jan. 7-dikén kelt ukáz önkérte következ-tiben azon hivataltól fölmentette.